

בית משפט לעניני משפחה בבאר שבע

8 אוג 2022
60158-03-18

פס"ד בתובענה הצהרתית רכושית במסגרתה עותרת המבקשת לחצי
מהרכוש של הנתבע מהיותה ידועתו בציבור

אפרת שהם דליות

השופטת

פלונית
ע"י עו"ד יהודה שוקרון

תובעת

- נגד -

פלוני
ע"י עו"ד עוזי פרץ

נתבע

פסק דין

על המדוכה תובענה הצהרתית- רכושית במסגרתה התובעת עותרת להצהיר ולקבוע כי היא זכאית
למחצית מכלל הרכוש שנצבר על ידי הנתבע במהלך חייהם המשותפים מכוח היותה ידועתו בציבור.

רקע כללי ודיוני בתמצית

1. התובעת והנתבע ניהלו מערכת יחסים שתחילתה בשנות ה-80 . בשלב מסוים
השנוי במחלוקת הצדדים נפרדו.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

2. התובעת ילידת XXX, אם לשלושה ילדים, כיום בגירים. הנתבע יליד XXX, במועדים הרלוונטיים לתביעה- רווק ללא ילדים. ביום XXX נישא לגב' XXX.
3. לטענת התובעת היא חיה בזוגיות עם הנתבע משנת 1985 ועד לאירוע מוחי בו לקה בחודש 9/17, כאשר הצדדים ניהלו אורח חיים משותף כבעל ואשה לרבות ניהול משק בית וחיי אישות, מה שמקנה לה זכות לאזן ולחלק כלל הרכוש שנצבר על שם הנתבע בתקופה זו.
- לטענת הנתבע הם אינם מצויים בקשר זוגי ואינם מתגוררים יחדיו לפחות משנת 2008. עד אז ניהלו קשר זוגי לסירוגין, ללא מחויבות, נעדר כל גמירות דעת וכוונה להכרה בהם כ"דועים בציבור". הנתבע מנהל זוגיות מחייבת החל משנת 2014 עם הגב' XXX, לה נישא בשנת 2018.
4. התביעה הוגשה ביום 27.3.18 ותוקנה פעמיים בשל פגמים שנפלו בה ובכפוף לתשלום הוצאות לנתבע (ר' החלטה מיום 13.1.19). כתב תביעה מתוקן בנוסחו האחרון הוגש ביום 6.12.19.
5. הואיל וניסיון להביא את הצדדים להסכמה לא צלח, נשמעו ראיות במסגרתן נחקרו הצדדים עצמם וכן עדים מטעמם.
6. לציין כי האירוע המוחי בו לקה הנתבע הותירו עם לקות מוטורית ושפתית, קושי בביטוי רצונותיו בדיבור ובכתיבה אך ללא פגיעה משמעותית ביכולת ההבנה השיפוט והרציה (ר' חוות דעת פסיכיאטרית שצורפה לתיק). על רקע האמור הוריתי לב"כ הנתבע בהחלטתי מיום 8.3.21 לבחון הדרך המיטיבה והמונגשת ביותר לשמיעת עדותו של הנתבע לפני בית המשפט.
- כן הוריתי לב"כ התובעת לערוך חקירתו באופן שתותאם למגבלות של הנתבע ובכלל זאת בדרך של שאלות רב ברירה או שאלות של כן ולא.
- ביום 14.6.21 הוגשה לתיק חוות דעת על צרכי הנגשה לנתבע כפי שהתקבלה על ידי מר אורי שחף, מנגיש צדק מטעם ארגון "בזכות" - מרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלויות מיסודה של האגודה לזכויות האזרח. חוות הדעת שימשה כבסיס לצורך עריכת חקירה המותאמת למגבלות הנתבע. כך ובהסכמת הצדדים נכח מר שחף במהלך עדותו של הנתבע תוך שהוא מסייע ומנגיש שאלות ב"כ התובעת באופן המותאם לצרכיו של הנתבע.
7. הצדדים סיכמו טיעוניהם בכתב. התובעת לא הגישה סיכומי תשובה.

יש אפוא להכריע בתובענה.

תמצית טענות התובעת

8. הצדדים הכירו בשנת 1985, הנתבע רווק ללא ילדים עבר להתגורר עמה ועם ילדיה. יחד ניהלו משק בית וחיים משותפים עד שלהי שנת 2017.
9. התובעת עבדה בבית חולים פסיכיאטרי כמטפלת סיעודית, הנתבע עבד ב"XXX" דרך חברת כוח אדם. בעידוד התובעת, הנתבע יצא לקורס השלמת 12 שנות לימוד והתקבל כעובד מן המניין במפעל בו עבד קרוב ל- 40 שנים.
10. כל צד תרם את תרומתו לחיי השיתוף והדבר התבטא בעיקר בקניית משותפות, ניהול הוצאות משותפות, חלוקת תפקידים ותרומה אישית לעיצוב אישיותם של ילדי התובעת, כשם שהורים מנהלים חיי משפחה.
11. הנתבע שימש כדמות אב לילדי התובעת, אשר התייתמו מאביהם הביולוגי בשנת XXX. הנתבע עמד לצדם בבר מצווה ובחתינותם, מכיר את נכדיה, ליווה את הנכד הגדול בבר מצווה, מימן עבורם שכר לימוד במסגרת החינוך. התובעת נקלטה פעמיים להריון מתוכנן אך בשל סיבות רפואיות לא צלח בידם להביא ילד משותף לעולם.
12. כל חברה, מכריה, בני משפחה ובני משפחתו של הנתבע הכירו אותם כבני זוג על כל המשתמע מכך, לרבות הופעה באירועים משפחתיים, חגים, חופשות משפחתיות וטיסות משותפות לחו"ל. עד היום התובעת מלווה את אמו של הנתבע לטיפולים ובדיקות ונוכחת באירועים של משפחתו.
13. המגורים המשותפים אפשרו לנתבע לחסוך את כספי המחיייה האישיים ולצבור נכסים וכספים. בשנת 2001 הנתבע רכש דירה ברחוב XXX. XXX הנתבע התייעץ עמה לפני הרכישה וגם לאחר מכן באבזור הדירה. בנה התגורר בדירה בשכירות ולאחר מכן אחיה. התובעת סייעה לו בניקיון הנכס ותחזוקתו מעת לעת, בנה סייע לנתבע בשיפוץ הדירה ללא תמורה. הנתבע שמר לעצמו רווחי השכירות.
- הנתבע רכש במהלך החיים המשותפים דירה נוספת ברחוב XXX בXXX אותה העביר לאחייניתו במועד שאינו ידוע לה.

14. הנתבע נתן לתובעת ייפויי כוח לניהול חשבון הבנק שלו, מדי פעם התובעת הפקידה לו כספים שקיבל מהשכרת דירתו. הנתבע נתן אמונו בה שתבצע את סך כל הפעולות הפיננסיות וההתחשבנויות ביניהם מבלי לחשוש, ידע שתנהל את כספיו על הצד הטוב ביותר.

15. בשנת 2004 הנתבע עבר אירוע לבבי. התובעת ליוותה אותו לטיפולים ובדיקות.

16. בשנת 2016 התובעת גילתה כי הנתבע מנהל רומן עם אישה אחרת, אך הנתבע הכחיש והמשיך להתגורר בבית התובעת.

17. בחודש 9/2017 הנתבע עבר אירוע מוחי. במהלך אשפוזו יחסו אל התובעת השתנה לרעה ואף התברר לה שעודנו מקיים מערכת יחסים עם אותה אשה וכי בכוונתו להינשא לה.

18. ללא אמצעי קיום ולאחר שבגד בה ובאמונה, לא נותרה לה ברירה אלה לעתור בתובענה רכושית להגן ולממש את זכויותיה שנצברו בחיים המשותפים.

תמצית טענות הנתבע

19. המדובר בתובענה שקרית הגובלת בהונאה וניסיון חסר תום לב מצד התובעת לנצל את מצבו הרפואי של הנתבע ולהתעשר שלא כדין על חשבונו.

דינה של התביעה להידחות על הסף נוכח התיישנותה או לכל הפחות בשל שיהוי ניכר בהגשתה.

20. הצדדים לא נמצאים בקשר זוגי ואינם מתגוררים יחד לפחות עשור. עד שנת 2008 לערך ניהלו קשר זוגי לסירוגין שלא היה מחייב מעולם.

21. התובעת שקטה על שמריה משך עשרות שנים, לא פעלה לקבל הכרה כידועה בציבור ובאורח פלא מספר חודשים בודדים לאחר שהנתבע עבר אירוע מוחי איסכמי וטרם חתונתו עם בחירת ליבו, עמה מצוי בקשר מאז שנת 2014, הגישה תביעה זו.

יכולתו של הנתבע להתגונן נפגעה מאוד נוכח השלכות האירוע המוחי שעבר על יכולת הדיבור והשלפיה שלו.

22. התביעה מעורפלת, נעדרת ציון תאריכים של ממש, תצהירי העדים עמומים. לא הוצגו ראיות לניהול משק בית משותף.

23. הריון התובעת לא היה מתוכנן ואף הפתיע את שני הצדדים. הנתבע לא זוכר כלל ועיקר הריון שני ולא הוצגו ראיות לעיין זה. הנתבע מעולם לא רצה ילדים משותפים עם התובעת.

24. הנתבע סייע למי מילדיה של התובעת מטוב ליבו, נכח באירועים משפחתיים כאורח מן המניין.

25. קיימות סתירות מהותיות בין הנוסחים השונים של כתבי התביעה שהגישה התובעת.

26. בין הצדדים לא הייתה כל כוונת שיתוף כפי שעולה אף מטענותיה של התובעת. לא בכדי התובעת אינה מפרטת זכויות שהיא צברה.

דיון והכרעה

27. על מנת להידרש למחלוקת שלפני יש לקבוע במסלול ההכרעה הראשון, האם מדובר בבני זוג שאכן היו "ידועים בציבור" אם לאו.

אם התשובה לכך הינה חיובית, יש לגשת למסלול ההכרעה השני הדין בשאלת השיתוף הרכושי. אך קודם לאלה יש לבחון טענת ההתיישנות שמעלה הנתבע.

התיישנות

27.

ס' 5 לחוק ההתיישנות קובע כדלקמן:

"התקופה בה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן- תקופת ההתיישנות)

היא-

(1) בשאינו מקרקעין- שבע שנים; ..."

ס' 6 לחוק ההתיישנות קובע כדלקמן:

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

"תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה".

הפסיקה פירשה סעיף זה כך:

"במצב רגיל, מועד תחילת מרוץ ההתיישנות על פי חוק ההתיישנות חל ביום שבו נתגבשו מלוא העובדות החיוניות לצורך עילת התביעה, וכאשר מוקנה בידו של התובע כוח תביעה מהותי המאפשר לו, הלכה ולמעשה, לפנות לבית המשפט להגיש את תביעתו ולזכות בסעד" (ע"א 2206/08 סיגמן נ' חב' דובק בע"מ, תקדין)

28. לטענת הנתבע יחסי הצדדים באו אל קיצם כבר בשנת 2008 ומכאן שחלפו למעלה מ-7 שנים עד מועד הגשת התובענה.

התובעת כאמור טוענת כי יחסי הצדדים נמשכו עד שלהי שנת 2017.

29. לא מצאתי כי עלה בידי הנתבע לשכנע במידת הוודאות הנדרשת כי אמנם יחסי הצדדים באו אל קיצם באופן מוחלט בשנת 2008 ובאופן שסותם הגולל על יכולתה של התובעת לבוא בשערי בית המשפט.

התובעת צירפה לכתב התביעה ראיות המלמדות כי הקשר בין השניים לא נותק כליל גם שנים קדימה. כך למשל בחודש 12/16 הנתבע שילם סך של 25,000 ש"ח לימוד למסגרת החינוכית של נכדיה של התובעת. (נספח ה' לתביעה). על פי טענה אחרת כפי שעלתה בעדות הבן XXX, הוא ביטח רכבו דרך הנתבע ועל שמו גם בשנים 2014-2016. בשנת 2017 הנתבע רכש עבורו ועבור רעייתו כרטיסי טיסה XXX.

30. ואמנם כפי שיובהר להלן אף שהמחלוקת בקשר עם מועד סיום היחסים שבין הצדדים נותרה לוטה בערפל גם לאחר שמיעת הראיות, אין בידי לקבוע כי כבר בשנת 2008 נתגבשו מלוא העובדות החיוניות לצורך עילת התביעה. די בתמיהות שעולות מתוך המסמכים שהוצגו כדי לתן בידי התובעת יומה בבית המשפט ולא לחסום דרכה מברור התובענה.

האם יש לראות בבעלי הדין "ידועים בציבור"?

31. על מנת להכיר בבני זוג כידועים בציבור נדרש כי יוכחו שני יסודות מצטברים: קיום חיי משפחה כבעל ואישה וניהול משק בית משותף (ר' לדוגמא ע"א 621/69 נסים נ' יוסטר, פ"ד כד (1) 617).

היסוד הראשון של "חיי משפחה" מורכב מחיים אינטימיים, חיי אישות כבעל ואישה, המשותפים על יחס של חיבה ואהבה, מסירות ונאמנות, המעידים שהשניים קשרו את גורלם זה בזה. הרצון והמחויבות למסד קשר קבוע וארוך טווח הם אחת המוטיבציות של בני זוג לקיים קשר

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

נישואין פורמלי ולקבל על עצמם את מערך הזכויות והחובות הנובע ממעמד זה. לפיכך, בניסיון לבחון אם אכן מערכת היחסים בין הצדדים תואמת מערכת יחסים של זוג נשוי, יש להתחקות אחר אומד דעתם של הצדדים לעניין קביעות הקשר ומיסודו. (ע"מ (חי') 264/05 פלונית נ' אלמוני (פורסם בנבו, 4.5.06)).

היסוד השני הוא ניהול משק בית משותף שלא מבוסס על צורך אישי של נוחות, כדאיות כספית או סידור ענייני, אלא כפועל יוצא טבעי מחיי המשפחה המשותפים כנהוג וכמקובל בין בעל ואישה הדבקים אחד בשני בקשר של גורל חיים (ר' רע"א 9755/04 ביטון נ' קצין התגמולים (פורסם בנבו, 31.8.08)).

32. בעניינינו, אין מחלוקת כי הצדדים קיימו קשר זוגי החל משנות השמונים המאוחרות כאשר לכל הפחות עד שנת 2008 חלקו לפרקי זמן ממושכים קורת גג אחת, על פי רוב בביתה של התובעת ובעוד הנתבע מעורב ושותף בגידול ילדיה של התובעת גם ועל דרך תמיכה כלכלית שנמשכה שנים קדימה.

ואולם, בבואי לעמוד על טיבו של קשר זה ובבחינת היסודות הדרושים להוכחת יחסים כשל "ידועים בציבור", ניצבות לפני שתי גרסאות קוטביות בין זו הנטענת על ידי התובעת ועדיה לבין גרסתו של הנתבע ועדיו.

כאמור לטענת התובעת הקשר שבין השניים נמשך עד שלהי שנת 2017 ובכל אותה עת קיימו הצדדים משק בית משותף כשהם מתגוררים מרבית הזמן תחת קורת גג אחת והנתבע משמש כאב לילדיה.

בנה של התובעת טען בתצהירו כי הנתבע לקח חלק בכל נקודות הציון המשמעותיות בחייו ובין היתר באסיפות הורים, טקסי סיום בבית הספר, סוף טירונות ועוד. בשנת 2000 הוא עבר לגור בדירת הנתבע שברח' XXX, ובין השנים 2013 עד 2016 התגורר יחד עם הצדדים תחת אותה קורת גג. בשנת 2017 הנתבע רכש עבורו ועבור בת זוגתו כרטיס זוגי לXXX. ב-2016 סייע בשיפוץ דירתו של הנתבע. הביטוח לרכב שלו נרשם על שם הנתבע וזאת בשנים 2014-2016. טענות אלו לא נתמכו בראיות הפציות אך גם לא נסתרו על ידי הנתבע.

לצד האמור העד טען באופן הסותר עדות האח XXX כי הנתבע מעולם לא עזב את דירת התובעת והתגורר שם באופן רצוף לאורך כל השנים. (דיון 8.3.21 עמ' 38 ש' 12) כך העיד באופן הסותר טענת התובעת עצמה לפיה הנתבע היה משלם את כל החשבונות בבית (עמ' 39 ש' 3) וכי היה לתובעת יפוי כוח בחשבון הנתבע לאורך כל השנים (עמ' 39 ש' 10-8).

גם הבן XXX העיד על קשר ממושך עם הנתבע על פני כ-30 שנים בהם שימש הנתבע כדמות משמעותית בחייו. נכח בבר המצוה שלו, בחתונתו, בברית של בנו הבכור ובאירוע הברית של בנו השני. נהג בילדיו כסבא, שילם עבורם שכר לימוד ועוד. גם גרסה זו של העד, המוצאת ביטויה בתצהירו לא נסתרה ככלל בחקירתו.

ברם בניגוד לאחיו טען העד כי הנתבע עבר בשלב מסוים לגור בדירתו כשהצדדים עורכים שבת לעיתים בבית התובעת ולעיתים בבית הנתבע (עמ' 33 ש' 2-6 עמ' 34 ש' 9-20), כך העיד כי מאז 2015 הצדדים הפסיקו לבקרו בביתו בירושלים (עמ' 34 ש' 21-24) וכי מערכת היחסים בין הצדדים הייתה מלווה בלא מעט וויכוחים "זה לא היה מפתיע שהוא החליט ללכת לשבוע או חודש להיות בבית שלו" (עמ' 35 ש' 7-10).

אחיו של הנתבע העידו מצדם על היכרות ארוכת שנים עם התובעת כאשר הם ראו בה כבת זוג של הנתבע לכל דבר ועניין.

מנגד ולמשמע עדויות הנתבע ועדיו כמו גם עדות התובעת עצמה התעוררו יותר מאשר ספקות בדבר טיב היחסים שבין השניים.

בין היתר העיד חברו של הנתבע מר XXX כי במשך 34 שנות עבודה במפעל לא פגש בתובעת ולו פעם אחת באף אירוע של העבודה. כשהנתבע קיבל אירוע לבבי בשנת 2004 לא ראה שהתובעת באה לבקרו אף שנכח ליד מיטתו ממושכות עת אחותו הייתה מאושפזת באותה מחלקה בזמן זה.

העד מר XXX אשר עבד עם הנתבע משך 14 שנים מסר גם הוא כי לא פגש מעולם בתובעת

לא שמע מהנתבע דבר אודותיה אף שהנתבע נהג לשתפו בקשריו עם נשים. העד סיפר על טיולים רבים לחו"ל במחיצת הנתבע בהם לא נכחה התובעת.

התובעת עצמה אישרה כי מעולם לא ליוותה את הנתבע לאירועי עבודה במפעל בו עבד עשרות שנים כי "אני לא טיפוס של בליינות". (עמ' 23 ש' 24 עמ' 24 ש' 3).

התובעת אישרה כי חרף טענתה בדבר 30 שנות זוגיות במשק בית משותף, אין בידה תיעוד צילומי להתנהלות הצדדים בבית פנימה ומחוצה לו התומך בטענתה תוך שהיא מבקשת להסביר תמיהה זו בנימוק דחוק לפיו הנתבע "לא אהב להצטלם" (עמ' 22 ש' 5-12). ביחס לתמונות המעטות שצורפו העידה כי מקורם לפני 15 ו- 20 שנים (עמ' 22 ש' 2-3).

עוד ובעדותה נמסר כי אין ברשותה כל תיעוד של חלופת מסרונים או התכתבות במייל בין השניים או שלא חשבה כי צריכה להציג תיעוד שכזה (עמ' 22 ש' 13-25). הדבר מעורר תמיהה של ממש לאחר שהובהר כי התובעת פעילה עד מאוד ברשתות החברתיות אך מעולם לא מצאה לנכון לאזכר את הנתבע בפוסטים שכתבה או להעלות תמונות המלמדות על הזוגיות בניהם (עמ' 23 ש' 10-23).

התובעת התקשתה במתן מענה לשאלות הנוגעות לעובדות בסיסיות ביחס לחייו של הנתבע בין היתר, ביחס לתקופת העסקתו במפעל XXX (דיון 8.3.21 עמ' 18 ש' 23-26 ועמ' 19 ש' 1-3), נסיעותיו לחו"ל בעשור האחרון (עמ' 27 ש' 12-15), מתי קיבל את האירוע המוחי והיכן התרחש (עמ' 17 ש' 6-12) ועוד, ובאופן אשר סותר במידה רבה טענתה לקיום קשר קרוב וממושך עד שלהי שנת 2017 כשל בני זוג "ידועים בציבור".

בגרסתה של התובעת גם וביחס לתקופת החיים המשותפת נמצאו סתרות ופרכות כאשר נמצא פער בעובדות שמסרה לאורך ההליך ובכתבי בי דין שהגישה. כך למשל טענה בכתב התביעה כי תחילתו של השבר בין הצדדים בשנת 2016 אז גילתה כי הנתבע מנהל רומן "בשל כך עלו יחסי הצדדים על שרטון..." אך למרות הכל התובע המשיך לבוא ולגור בבית התובעת (ס' 33).

בדיון מיום 9.9.19 ולשאלת בית המשפט טענה כי חיה עם הנתבע תחת קורת גג אחת כזוג עד שנת 2015 בערך.

בסיכומיה טענה כי הצדדים המשיכו להתגורר יחד ולנהל משק בית משותף עד חודש 9/17 אז קיבל הנתבע אירוע מוחי.

גם הגרסה הנוגעת לתחילת מועד היחסים בין השניים לא התאפיינה בקוהרנטיות כאשר המועד שונה והשתנה בין כתבי התביעה השונים שהגישה עובר לעדות שמסרה ולאמור בסיכומיה. כך למשל בדיון מיום 9.9.19 מסרה כי הנתבע מתגורר אצלה ברח' XXX החל משנת 1985 (עמ' 4 ש' 18 ועמ' 5 ש' 13) בעוד שבחקירתה נלמד כי היא מתגוררת ברח' זה החל משנת 2007 (עמ' 14 ש' 24-25), בכתב התביעה המתוקן כלל לא צוינו מגורי הצדדים בכתובת זו. בסיכומיה נטען כי בשנת 1988 עבר הנתבע לגור עימה ועם ילדיה (ס' 5).

33. הנה כי כן ואף שיש קושי להלום טענת הנתבע המבקשת לייחס לקשר שבין השניים (לכל הפחות עד שנת 2008) נופך ארעי ובלתי מחייב כלל, אין בידי להתעלם מהתמיהות העולות מעדותה של התובעת, העדרן של ראיות חפציות בסיסיות אשר יעידו על ניהול חיים משותפים, הסתירות בעדויות עדיה ומשקלן הנמוך של עדויות בניה שהם בעלי עניין בתוצאות ההליך כמו גם עדויות אחיו של הנתבע המצויים בסכסוך ממושך עימו.

34. אלא מאי, אותו ספק שמתעורר בראי הגרסאות הקוטביות של הצדדים ממילא נסוג אל מול עדות התובעת לפיה במהלכה של תקופת הקשר הזוגי הנטען היא הצהירה בפני הרשויות בכלל זה המוסד לביטוח לאומי אחרת לחלוטין מן הנטען כאן תוך שהיא גובה לכיסה קצבאות והטבות כאם חד הורית ללא כל אזכור לקיום זוגיות עם הנתבע כל שכן מגורים עם בן זוג.

תאשרי שמעולם לא הצהרת בפני הרשויות השונות שאת והנתבע ידועים בציבור במל"ל ועיריית XXX?

ת: לא הצהרתי.

ש: (בימ"ש) האם נכון להגיד כי קיבלת זכויות כאם חד הורית כל השנים?

ת: כן.

(דיון 8.3.21 עמ' 18 ש' 10 – 14)

וכן-

"..אני מאשרת שכל השנים קיבלתי הטבות בזה של הצהרתי שאנו ידועים בציבור.."

(דיון 9.9.19 עמ' 5 ש' 2-1)

35. סבורני כי על רקע נתון מהותי זה הנעדר כליל מכתבי בי- דין של התובעת בכלל זאת מסיכומיה והגלום בו חוסר תם לב של ממש, מושתקת התובעת מלטעון להכרה בה כידועה בציבור וזאת לאורה של דוקטרינת ההשתק השיפוטי אשר הורחבה בפסיקה בשנים האחרונות.

36. " ההשתק השיפוטי הוא הד לאישור הנוגע לשימוש לרעה בהליכי משפט. את תוקפו שואב ההשתק מעקרון תום הלב, המהווה חלק ממי התהום השיטה המשפטית. השתק זה יוצר מניעות רחבה מזו הקבועה בתקנות סדר הדין האזרחי, והמתייחסת רק להעלאת טענות עובדתיות סותרות במסמך בי דין אחד (תקנה 72 (ב) של תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984). בעל דין המבקש לדבר בשני קולות נחסם בהליך מאוחר, ביחס לשאלות שבעובדה או במשפט, אם זכה ליתרונות על בסיס טיעון הפוך בהליך קודם". (ע"א 205/00 רשות שדות התעופה בישראל נ' אפקון[פורסם בנבו])

בת"א (חי') 1072-04 פרחאן זייד נ' הדר חברה לביטוח בע"מ גבעתיים [פורסם בנבו], בו נדונה באריכות שאלת ההשתק השיפוטי, נפסק מפי כב' השופטת וילנר:

"דוקטרינת ההשתק השיפוטי מובחנת מההשתק הרגיל, בכך שבעל הדין שטען טענה בהליך אחד וטענתו התקבלה, מושתק מלטעון טענה סותרת בהליך האחר אף נגד יריב אחר שבעניינו לא קיים מעשה בית דין ...

.... ייחודה של דוקטרינת ההשתק השיפוטי הוא בכך שהיא משתיקה בעל דין מלהעלות טענות עובדתיות ומשפטיות הסותרות את גרסתו הראשונה, אף אם הן נכונות, וזאת מחמת חוסר תום לב וטוהר ההליך השיפוטי".

37. בפסיקה נקבע כי יש מקום להחלטה של דוקטרינת ההשתק השיפוטי לא רק כאשר נטענות מפי אדם טענות סותרות בפני ערכאות שיפוטיות שונות, כי אם גם בפני רשויות מנהליות (ראו פסק דינו של כב' השופט עמית בבר"מ 8689/14 הוועדה המקומית לתכנון ובניה מגדל העמק נ' מבני תעשייה בע"מ ופסק דינה של כב' השופטת וילנר הנזכר לעיל)

38. ודוק, התובעת מבקשת לפטור עצמה מחובתה לבוא בשעריו של בית המשפט כשידיה נקיות ובתם לב בנימוק כי " ...אני אלמנה רווקה, והוא יודע את זה, אמא ל-3 ילדים פשוט חששתי שמא יבטלו לי את הביטוח הלאומי... " (דיון 9.9.19 עמ' 4 ש' 22-23).

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

39. נהיר כי בית המשפט לא יכול לתן ידו לכך ולהכשיר הצהרות התובעת אשר ניתנו בפני רשויות המדינה, לגרסתה היא, בכזב ואשר הצמיחו לה קבלת טובות הנאה. אין בזכות הגישה לערכאות כדי להוות משום הכשר לבעל הדין להתל בבית המשפט או ברשות המנהלית ולטעון בידועין טענות שקריות עד כדי הפיכת האמת לערך שולי או זניח, הנדחה מפני האינטרסים האישיים שלו (ר' ת"ע 53441-09-16 אלמונית נ' פלונית).

40. "החלת דוקטרינת ההשתק אינה מצריכה הכרעה בדבר אמיתותו של נרטיב זה או אחר, וקביעה בדבר היותו של התרחיש האחר כוזב, אם לאו. די בעצם השימוש לרעה בהליכים ובחוסר תום הלב הנגזר מכך. מדיניות שיפוטית ראויה, שתרתיע בפני התנהלות כזו, ובכך תגן על ההליך השיפוטי ועל אמון הציבור במערכת המשפט, תצדיק דחיית תובענה, שעילתה סותרת את שנטען בהליך היסטורי, אך מטעם זה, ובפני עצמו." (ר' עמ"ש (מחוזי באר שבע) 5260-02-18 ג.א.צ. נ' י.צ. (נבו) 26.06.2018).

41. לא נסתרה מעיני טענת התובעת לפיה פעלה בדרך זו בידיעתו של הנתבע אשר מצדו זכה להקלות במס והטבות כלשהן מרשויות המדינה. אלא שטענה זו לא נתמכה בכל ראשית ראיה. הנתבע לא נשאל על כך ואין בידי לקבוע כי יש ממש בטענתה זו.

42. את שתיקתה רבת השנים של התובעת בפני רשויות המדינה יש אפוא לפרש באחת משתי צורות - או שאכן וכטענת הנתבע לא ראתה עצמה כידועה בציבור מכאן שלא מצאה כל חובה לדווח הדבר לרשויות המדינה, או שבחרה במודע להערים על רשויות המדינה כדי לקבל הטבות להן אינה זכאית.

כל אחת מהחלופות מכתובה תוצאה של דחיית התובענה.

43. ואולם למעלה מן הצורך ולהשלמת התמונה אבהיר, כי אף לו הייתי באה לכדי מסקנה כי הצהרות התובעת לפני רשויות המדינה לא מהוות השתק שיפוטי וכי יש לזקוף לחובת הנתבע כי עורר סוגיה זו באופן אגבי בלבד במסגרת סיכומיו מבלי שטען להעדר סמכותו של בית משפט זה לדון בתובענה וכי אמנם במערכת של "ידועים בציבור" עסקינן (ביחס לכל אחת מהתקופות הנטענות) נמצא כי התשתית הראייתית שהונחה בפניי אינה תומכת במסקנה כי לצדדים הייתה כוונת שיתוף מפורשת כלשהי.

אנמק מסקנתי.

הלכת השיתוף בין ידועים בציבור

44. כידוע, גם אם בני זוג חיו בצוותא ואף הוכרו כידועים בציבור אין בכך כדי לחייב בהכרח את המסקנה בדבר קיומו של שיתוף כלכלי ביניהם (ע"א 52/80 שחר נ' פרידמן פד"י לח (1), 443). גם הנטל להוכיח שיתוף בנכסי הידוע בציבור הוא נטל כבד יותר מזה המוטל על בן זוג נשוי. (בג"ץ 4178/04 פלוני נ' בית הדין הרבני לערעורים פד"י סב (1), 235; כן השוו: עמ"ש (ב"ש) 5260-02-18 ג.א.צ נ' י.צ).
45. קיומה של כוונת שיתוף והוכחתה הן שאלות שבעובדה והן תיבחנה ביחס לנסיבותיו הקונקרטיות של המקרה המובא להכרעה בפני בית המשפט (ר' בע"מ 5939/04 פלוני נ' פלונית, פ"ד נט (1) 665; בע"מ 8500/12 פלוני נ' פלונית).
- ההכרעה נבחנת בהתאם לאומד דעתם של בני הזוג, בהתאם להסכמתם (המפורשת והמשתמעת) וכן לנסיבות חייהם.
46. נטל ההוכחה לקיומה של כוונה שיתוף מוטל על הטוען לקיומה. לצורך זה עליו להצביע על נסיבות עובדתיות קונקרטיות מעבר לזוגיות ולמגורים המשותפים, מהן ניתן ללמוד על כוונת שיתוף. הראיות בדבר כוונת שיתוף צריכות להיות ממשיות ובעלות משקל. לא די במשאלת לב ובציפייה של בן הזוג הלא-רשום.
47. יש, אפוא, להתחשב בכל מקרה ומקרה בטיב הקשר הזוגי, בנסיבותיו ובכוונות המונחות בבסיסו, תוך בחינת האפשרויות שעמדו בפני בני-הזוג למיסוד הקשר הזוגי מחד-גיסא ומידת האפשרות של כל אחד מבני-הזוג לניתוק הקשר מאידך-גיסא. יש לתן משקל נכבד לאוטונומית-הרצון של בני-הזוג בעיצוב הקשר הזוגי ביניהם ובקביעת ההסדר הרכושי החל על נכסיהם. (בג"ץ 8178/04 פלוני נ' בית הדין הרבני לערעורים (13.12.2006); רע"א 8256/99 פלונית נ' פלוני ואח', פ"ד נח (2) 213).
- מן הכלל אל הפרט:
48. נקודת המוצא לדיוגנו היא עדות התובעת עצמה. כפי שיבואר להלן עדות התובעת לכל אורכה הובילה אותי למסקנה ברורה כי שיתוף כלכלי או כוונת שיתוף לא היתה בין הצדדים.

49. תחילה ובניגוד לעתירתה היסודית של התובעת לפיה ביקשה להצהיר ולקבוע כי היא שותפה "בנכסים המשמעותיים שנצברו בחיים המשותפים", תוך שהיא מכוונת לדירה ברח' XXX וברח' XXX, הובהר בעדותה כי כלל לא רואה עצמה שותפה בנכסים אלה.

ביחס לדירה ברח' XXX העידה כי "לא אמרתי שאני סבורה שמגיע לי חלק מהדירה הזו. אמרתי שאני מגיע לי משהו על השנים שחייתי איתו ותמכתי בו". (עמ' 24 ש' 10-24)

גם ביחס לדירה ברח' XXX הבהירה בעדותה כי: "לא. לא טענתי לזכויות בדירה הזו..". (עמ' 26 ש' 2-20).

התובעת גם אישרה כי הנתבע מעולם לא שיתף אותה בדמי השכירות שהתקבלו מהשכרת הדירה שבבעלותו וגם עובדה זו מהווה סממן מובהק להפרדה רכושית (עמ' 24 ש' 25-26 עמ' 25 1-2).

בעדותה, התובעת רוקנה מתוכן גירסתה היסודית בקשר לשיתוף או כוונת שיתוף בכל הנכסים "שנצברו במהלך החיים המשותפים".

מפליא אפוא שחרף עדות זו שבה התובעת בסיכומיה על בקשתה להורות על פירוק השיתוף בדירות.

50. התובעת לא צלחה להסביר מה ההבחנה שהיא עושה בין רכוש משותף לבין רכוש שאינו משותף. במענה לשאלה בעניין השיבה: "לא יודעת להסביר את זה" (עמ' 20 ש' 24).

בהמשך התובעת אישרה כי רכוש משותף לא היה לצדדים לאורך השנים.

ש: "בימ"ש נכון לומר שרכוש משותף לא היה לכם?"

ת: נכון. רכוש משותף לא היה לנו."

(עמ' 27 ש' 10-11)

51. עוד ובעדותה התובעת אישרה שהנתבע מעולם לא שיתף אותה "בסכומים ובפעולות שהוא ביצע" (עמ' 20 ש' 6-7). הצדדים אף לא ביצעו לאורך כל השנים כל רכישה משותפת (עמ' 20 ש' 17-24). וכן לדברי התובעת "פיזית לא שילמתי כסף על רכוש". (דיון 9.9.22 עמ' 5 ש' 22) בהמשך טענה כי למעשה רכשה עבור הנתבע כורסא ומכונת כביסה, אך התברר כי הנתבע שילם את מכונת הכביסה והתובעת אך קיבלה את המכונה כשסופקה בביתו. (עמ' 21 ש' 1-4).

בניגוד לנטען בס' 30 לכתב התביעה בקשר עם מעורבות התובעת בניהול כספיו של הנתבע הובהר בחקירתה כי מעורבותה הסתכמה בכך שהיא דאגה לתשלום חובותיו מכספים שנתן בידה.

"..תמיד ידעו שאני זו שהולכת ועושה את כל הסידורים שהוא צריך..". (עמ' 25 ש' 18-3) . לציין כי טענה כללית זו לא נתמכה בראשית ראיה.

כך ובניגוד לטענתה הראשונית, נלמד כי התובעת לא הייתה שותפה בחשבון הנתבע כי אם מיופת כוח בחשבון שנסגר עוד בשנת 1993 מאז אישרה שלא היה כל שיתוף או ייפוי כוח בחשבון אחר (עמ' 21 ש' 26-10 ועמ' 22 ש' 1).

אין חולק כי התובעת נרשמה לבדה כבעלים בדירותיה. את דירתה ברח' XXX העבירה לבנה במרוצת שנת 2017 ללא כל מעורבות או התנגדות מצד הנתבע.

52. ההוצאות השוטפות של החזקת הבית לא שולמו על ידי הצדדים במשותף.

ש: (בימ"ש) האם ההוצאות השוטפות של החיים של החזקת בית וכו' שולמו במשותף על ידכם?

ת: לא . לא יודעת. (עמ' 21 ש' 9-7).

53. הצדדים מעולם לא נישאו אף שהתובעת אישרה כי אין כל מניעה הלכתית לעשות כן (עמ' 24 ש' 7). כבר נקבע כי גם החלטה שמקבלים שניים היכולים להינשא , שלא להינשא, מצביעה לכאורה על כי מדובר במי שהסכימו שלא ליטול על עצמם את אותן מחויבויות שיש לבעל

ואישה (ר' ע"א 4385/91 סלם נ' כרמי נא (1) 337 מיום 06.07.1997).

בהעדר כל הסבר מטעם התובעת יש לראות בנתון זה כחיזוק לגרסת הנתבע.

54. לצדדים אין ילדים משותפים. גרסת התובעת בקשר לשני הריונות מתוכננים שהסתיימו ללא הצלחה הוכחה על ידי הנתבע. התובעת לא צלחה להוכיח כוונה משותפת זו . התובעת הסתפקה בצירוף דף מעקב הריון משנת 1992 לתמיכה בטענתה. לא צורפה כל אסמכתה בדבר הריון שני. לא הובאו ראיות המלמדות על כוונה ותכנון להביא ילדים משותפים לעולם.

55. זאת ועוד, התובעת, כמי שחלה עליו חובת ההוכחה נמנעה מלצרף ולו ראשית ראייה לתמיכה בטענתה לניהול משק בית משותף, לקיום מגורים משותפים לפחות בעשור האחרון טרם הגשת התביעה. כלל העדים לא ידעו למסור כל מידע רלוונטי בקשר עם התנהלותם הכלכלית של הצדדים ולא היה בעדותם כדי לשפוך אור בנקודה זו.

56. בדיון מיום 9.9.19 התובעת מסרה כי "לכל אחד מאיתנו הייתה דירה וכל אחד היה מבקר בדירה של האחר..". וזאת בניגוד לטענתה כי הצדדים התנהלו במשק בית משותף אחד משך שלושה עשורים (עמ' 4 ש' 20).

57. התובעת לא מצאה לנכון לפרט במסגרת התביעה רכוש שצברה לאורך השנים לרבות זכויות ממקום עבודה, באופן הסותר טענתה לשיתוף מלא בכל הנכסים שעל שם מי מהצדדים.

58. לא נטען וממילא לא הוכח כי סוגיות השיתוף בנכסים עלתה על סדר היום לאורך כל השנים בהם טוענת התובעת לקיום זוגיות עם הנתבע. ממילא לא הוכחה הסתמכות של התובעת על שיתוף בנכסיו של הנתבע.

59. על האמור יש להוסיף כי מתעוררת שאלת השיהוי בהגשת התביעה זאת אם נביט אל עדותה הראשונית של התובעת בדבר מגורים משותפים עד שנת 2015, לא כל שכן סיום היחסים בשנת 2008 כטענת הנתבע.

לטענת הנתבע אשר לא נסתרה, שיהוי זה הקשה במידה רבה על יכולתו לנהל הגנתו באופן מלא הן מבחינת הצגת מסמכים בחלוף הזמן והן בשל מצבו הרפואי נוכח האירוע המוחי שעבר בחודש 9/17 אשר כאמור הותיר אותו עם פגיעה משמעותית ביכולת הדיבור והשליפה. עיון בחקירתו של הנתבע כפי שתועדה בפרוטוקול דיון מיום 16.6.22 מלמד נכוחה על קושי זה.

למעשה כאשר נשאלה התובעת לפשר השיהוי בו נקטה השיבה: "...לא התכוונתי לתבוע אותו..". אמרה ולא הוסיפה או הבהירה מה גרם לה לשנות דעתה והדבר נזקף לחובתה.

60. הנה כי כן, התובעת לא הרימה את הנטל המוטל עליה להוכיח תרומתה למאמץ הכלכלי המשותף לצורך החלת חזקת השיתוף על יחסיהם או כוונה לשיתוף כלכלי כלשהו. מתוך החומר שבפניי, מצטיירת לכל היותר תמונה של חיים משותפים לפרקים שבהם מנהלים הצדדים הפרדה רכושית מלאה בנכסיהם מכל מקור שהוא.

סוף דבר:

61. לאור האמור והמקובץ הנני מורה על דחיית התובענה.

62. נוכח תוצאת ההליך ובהתאם לנסיבות שלפניי מצאתי לחייב את התובעת בהוצאות משפט לטובת הנתבע בסך של 15,000 ₪.

המזכירות תשלח העתק פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.
פסק הדין מותר לפרסום ללא שמות או כל פרט מזהה אחר.

ניתנה היום, י"א אב תשפ"ב, 08 אוגוסט 2022, בהעדר הצדדים.

אפרת שהם- דליות, שופטת